

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

30 ноември 1976 година*

„Брюкселска конвенция относно подведомствеността, член 5, параграф 3
(деликтна отговорност)“

По дело 21-76

с предмет запитване, отправено до Съда, на основание член 1 от Протокола от 3 юни 1971 г. относно тълкуването от Съда на ЕО на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право, от *Gerechtshof* (Апелативен съд) на Хага и с което цели получаване, в спора, висящ пред този съд, между, от една страна,

Handelskwekerij G. J. Bier BV, установен в *Nieuwerkerk aan den IJssel* (Нидерландия), и

Фондация Reinwater, със седалище в Амстердам,

и, от друга страна,

Mines de potasse d'Alsace S.A., със седалище в *Mulhouse*,

преюдициално решение относно тълкуването на понятието „място, където е настъпило вредоносното събитие“, по смисъла на член 5, параграф 3 от Конвенцията от 27 септември 1968 г.,

СЪДЪТ,

в състав: г-н Н. Kutscher, председател, г-н А. М. Donner и г-н Р. Pescatore, председатели на състав, г-н J. Mertens de Wilmars, г-н М. Sørensen, г-н А. J. Mackenzie Stuart и г-н А. O'Keefe, съдии,

генерален адвокат: г-н F. Capotorti,

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С решение от 27 февруари 1976 г., постъпило в секретариата на Съда на 2 март същата година, *Gerechtshof* (Апелативен съд) на Хага е поставил, съгласно Протокола от 3 юни 1971 г. относно тълкуването на Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право (наричана по-нататък „Конвенцията“), въпрос относно тълкуването на член 5, параграф 3 от упоменатата конвенция;

* Език на производството: нидерландски.

2. От решението за препращане се установява, че на този етап спорът, отнесен чрез обжалване пред *Gerechtshof*, се отнася до компетентността на Първоинстанционния съд на Ротердам и, по принцип, на нидерландските съдилища да разгледат дело, заведено от градинарско предприятие, установено в териториалния обхват на действие на съда, който е бил сезиран първи, и фондацията „Reinwater”, чийто предмет на дейност е да насърчава подобряването на качеството на водата в басейна на Рейн, срещу *Mines de potasse d'Alsace S.A.*, установена в Mulhouse (Франция), по повод на замърсяването на водите на Рейн от изхвърлянето, в тази речна артерия, на солни отпадъци, които произтичат от експлоатацията на ответника;

3. От преписката по делото се установява, че градинарското стопанство на първия жалбоподател, зависи, за напояването, основно от водите на Рейн, чието високо съдържание на сол, според неговите твърдения, уврежда неговите насаждения и го принуждават да взима скъпи мерки с оглед ограничаване на щетите;

4. Жалбоподателите смятат, че прекомерното осоляване на Рейн се дължи главно на масивните изливания, извършвани от *Mines de potasse d'Alsace* и, заявяват, че поради тази причина са решили да заведат иск за отговорност срещу това предприятие;

5. С решение от 12 май 1975 г., съдът на Ротердам се е обявил за некомпетентен да разгледа този иск, като има предвид, че според член 5, параграф 3 от Конвенцията, искането не е от неговата компетентност, а от тази на френския съд, в чийто териториален обхват на действие е ставало спорното изливане;

6. *Bier* и *Reinwater* са подали жалба срещу това решение пред *Gerechtshof* на Хага, тази юрисдикция е поставила на Съда следния въпрос: „Думите „място, където е настъпило вредоносното събитие”, съдържащи се в текста на член 5, параграф 3 от Конвенцията относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право, сключена в Брюксел на 27 септември 1968 г., трябва ли да се разбират в смисъл, че те се отнасят до „мястото, където е станало събитието на вредата (мястото, където е настъпила вредата или се е проявила)”, или по-скоро „мястото, където е станало събитието, което е имало за последица вредата (мястото, където действието е било осъществено или не е било осъществено)”?”

7. Съгласно член 5 от Конвенцията, „срещу лице с местожителство в една договаряща държава може да бъде предявен иск в друга договаряща държава: .. параграф 3 - при дела, свързани с непозволено увреждане, деликт или квазиделикт - в съдилищата на мястото, където е настъпило вредоносното събитие”;

8. Тази разпоредба трябва да се тълкува в рамките на системата на възлагане на правомощия, която е предмет на раздел II на Конвенцията;

9. Тя се основава на общо възлагане на правомощия, съгласно член 2, на съдилищата на държавата по местожителство на ответника;

10. Член 5 предвижда обаче група специални възлагания на правомощия, чийто избор зависи от ищеца;

11. Тази свобода на избор е била въведена с оглед на съществуването, в някои точно определени случаи, на особено тясна връзка между спор и съдът, който може да бъде сезиран да го разгледа, с оглед рационалната организация на производството;

12. Така при дела, свързани с непозволено увреждане, деликт или квазиделикт, член 5, параграф 3 позволява на ищеца, да сезира съда за „мястото, където е настъпило вредоносното събитие“;

13. Смисълът на този израз, в контекста на Конвенцията, не е сигурен, когато мястото на събитието, което е в основата на вреда се намира в държава различна от тази на мястото, където е настъпила вредата, какъвто именно е случаят на замърсяванията на атмосферата или на водната среда, извън границите на една държава;

14. Формулировката „място, където е настъпило вредоносното събитие“, използвана във всички езикови версии на Конвенцията, оставя открит въпроса дали трябва, в описаната ситуация, за да се определи подведомствеността, да се избере като критерий за определяне на приложимото право, или мястото на събитието, или мястото, където е настъпила вредата, или да се признае на ищеца възможност за избор между единия и другия от тези два критерия за определяне на приложимото право;

15. В това отношение, трябва да се отбележи, че мястото на събитието не по-малко от мястото, където е настъпила вредата, може, в зависимост от случая, да представлява значима връзка от гледна точка на подведомствеността;

16. Наистина, една деликтна или квазиделиктна отговорност може да бъде взета предвид само при условие, че може да бъде установена каузална връзка между вредата и събитието, от което произхожда тази вреда;

17. Като се има предвид тясната връзка между съставните елементи на всяка отговорност, не изглежда уместно да се избира един от двата споменати критерия за определяне на приложимото право за сметка на другия, тъй като всеки един от тях би могъл, в зависимост от обстоятелствата, да даде особено полезно указание от гледна точка на доказването и на организацията на производството;

18. Изключването на едната възможност изглежда все по-малко желателно, тъй като член 5, параграф 3 от Конвенцията, със своята подробна формулировка, обхваща голямо разнообразие от видове отговорност;

19. Значението на израза „място, където е настъпило вредоносното събитие“, в член 5, параграф 3, трябва следователно да се определи по такъв начин, че да се признае на ищеца възможност за избор да предяви иска си или по мястото, където е настъпила вредата, или по мястото на събитието;

20. Това заключение се потвърждава от съображението, че, от една страна, изборът само на мястото на събитието би довел, в значителен брой случаи, до объркване между правилата за подведомственост, предвидени от член 2 и член 5, параграф 3 от Конвенцията, така че последната разпоредба би загубила дотолкова полезния си ефект;

21 От друга страна, избирането само на мястото, където е настъпила вредата би довело до изключване в случаите, когато мястото на събитието не съвпада с местожителството на отговорното лице, на полезна връзка с компетентността на особено близък до причината за вредата съд;

22. Освен това, от сравнение на националните законодателства и съдебни практики, относно разпределянето на подведомственостите - както във вътрешните отношения, между съдебните териториални обхвати на действие, така и в международните отношения - се установява, че макар и с различни правни техники, е оставено място на единия и на другия от двата разглеждани критерия за определяне на приложимото право, и че, в няколко държави са приети кумулативно;

23. При тези условия, развитото по-горе тълкуване има предимството да избягва всякакво объркване в изработените в рамките на различните национални правни системи, разрешения, тъй като уеднаквяването се търси в съответствие с член 5, параграф 3 от Конвенцията, чрез систематизиране на вече приетите, по принцип, решения, в повечето заинтересувани държави;

24. Трябва, следователно да се отговори, че в случая когато мястото, където се намира събитието, което може да доведе до деликтна или квазиделиктна отговорност и мястото, където това събитие е довело до вреда, не са идентични, изразът „място, където е настъпило вредоносното събитие”, в член 5, параграф 3 от Конвенцията, трябва да се разбира в смисъл, че той визира едновременно мястото, където е настъпила вредата и мястото на събитието;

25. От това следва, че ответникът може да бъде призован, по избор на ищеца, пред съда, или на мястото, където е настъпила вредата, или на мястото на събитието, което е в основата на тази вреда;

По съдебните разноски

26. Разходите, направени от правителството на Френската република, от правителството на Кралство Нидерландия и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване;

27. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството в хода на спора, висящ пред *Gerechtshof* на Хага, последният следва да се произнесе по съдебните разноски;

По изложените съображения Съдът реши:

като се произнася по въпроса, поставен пред него от *Gerechtshof* на Хага, с решение от 27 февруари 1976 г.:

Когато мястото, където е настъпило събитието, което може да доведе до деликтна или квазиделиктна отговорност и мястото, където това събитие е довело до вреда, не са идентични, изразът „място, където е настъпило вредоносното събитие”, в член 5, параграф 3 от Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно подведомствеността и изпълнението на съдебните решения в областта на гражданското и търговското право, трябва да се разбира в смисъл,

че той визира едновременно мястото, където е настъпила вредата и мястото на събитието.

От това следва, че ответникът може да бъде призован, по избор на ищеца, пред съда, или на мястото, където е настъпила вредата, или на мястото на събитието, което е в основата на вредата.

Подписи

Произнесено на открито съдебно заседание в Люксембург на 30 ноември 1976 година.

Подписи